

CLUB VAN ZEETREKWAARNEMERS

MEETPOST NOORDWIJK

1978 -- 1981

ANATIDAE - SCOLOPACIDAE

verslag nr. 2

report no. 2

J. E. den Ouden

C. J. Camphuysen

september 1983

foto omslag: F.J.Maas, Meetpost Noordwijk, voorjaar 1981
(foto C.J.Camphuysen).

6. INLEIDING.

Het tweede verslag in de reeks behandelt de ganzen, eenden, roofvogels, ralachtigen en steltlopers die in de loop van vier jaren op Meetpost Noordwijk werden waargenomen. Als in het eerste verslag zijn alleen de min of meer talrijke soorten in detail besproken, terwijl bij schaarsere soorten wordt volstaan met óf een korte tekst, of alleen een opsomming van de waarnemingen.

De presentatie van de gegevens in dit verslag in figuren en tabellen is op dezelfde manier uitgevoerd als in verslag nr. 1.

Ook dit tweede verslag werd geïllustreerd door Frits-Jan Maas. Jan den Ouden tekende de grafieken en verzorgde de meeste uitwerkingen en soortbesprekingen, terwijl Kees Camphuysen zorg droeg voor de uiteindelijke vorm, de engelse samenvatting en het tiepwerk.

Het verslag is weer veel later uitgekomen dan de oorspronkelijke planning voorschreef. Diverse omstandigheden waren daar de oorzaak van; wij moeten volstaan met onze excuses. Het is te hopen dat het samenstellen van de beide resterende verslagen voorspoediger zal verlopen.

J.E. den Ouden
C.J. Camphuysen

postbus 53153
1007 RD Amsterdam

7. BESPREKING PER SOORT, ANATIDAE-SCOLOPACIDAE

soort	voorjaar					najaar			
	1978	1979	1980	1981	TOTAAL	1978	1979	1981	TOTAAL
Anser anser	-	1	84	78	83	-	-	60	60
Branta bernicla	-	63	413	28	504	241	19	209	469
Anser/Branta species	-	-	-	-	-	13	-	-	13
Alopochen aegyptiacus	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Tadorna tadorna	2	3	1	13	19	1	-	9	10
Anas penelope	-	-	4	26	30	25	2	30	57
Anas crecca	-	-	13	22	35	12	5	22	39
Anas platyrhynchos	1	1	4	-	6	5	4	3	12
Anas acuta	-	-	5	-	5	3	-	18	21
Anas clypeata	2	-	2	5	9	-	1	-	1
Aythya ferina	-	-	-	1	1	21	1	-	22
Aythya fuligula	1	-	-	1	2	14	3	10	27
Aythya marila	-	-	1	1	2	1	-	2	3
Somateria mollissima	29	-	2	6	37	144	2	43	189
Clangula hyemalis	-	-	3	-	3	3	-	-	3
Melanitta nigra	7574	150	728	3185	11637	1376	404	3935	5715
Melanitta fusca	416	97	-	707	1220	43	-	30	73
Bucephala clangula	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Mergus albellus	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Mergus serrator	73	1	-	62	136	21	9	7	37
Duck species	-	-	1	38	39	-	-	6	6
Melanitta species	-	-	-	133	133	-	-	-	-
Circus aeruginosus	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Circus cyaneus	-	-	-	1	1	-	-	1	1
Accipiter nisus	-	1	-	1	2	-	2	-	2
Buteo buteo	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Pandion haliaetus	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Falco tinnunculus	-	-	-	1	1	-	2	4	6
Falco columbarius	-	-	-	2	2	-	-	3	3
Gallinula chloropus	-	-	84	1	1	-	-	-	-
Haematopus ostralegus	2	4	-	3	9	-	-	1	1
Recurvirostra avosetta	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Charadrius dubius	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Charadrius hiaticula	-	2	-	1	3	-	16	-	16
Pluvialis apricaria	-	-	-	1	1	-	2	1	3
Pluvialis squatarola	25	101	4	125	255	-	-	9	9
Vanellus vanellus	-	-	154	-	154	-	4	27	31
Calidris canutus	14	88	27	347	476	4	2	7	13
Calidris alba	1	-	-	1	2	-	2	1	3
Calidris alpina	8	-	39	49	96	4	29	118	151
Gallinago gallinago	1	-	-	13	14	-	-	21	21
Scolopax rusticola	-	-	-	-	-	-	2	1	3
Limosa limosa	-	-	3	14	17	-	-	-	-
Limosa lapponica	381	117	19	392	909	1	-	-	1
Numenius phaeopus	16	7	5	225	253	-	-	-	-
Numenius arquata	3	15	8	29	55	2	3	5	10
Tringa totanus	-	-	-	61	61	-	-	-	-
Tringa nebularia	7	-	-	1	8	-	-	-	-
Tringa ochropus	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Actitis hypoleucos	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Arenaria interpres	2	-	-	2	4	-	1	-	1
Phalaropus fulicarius	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Wader species	8	-	9	161	178	10	12	88	110

7.1 GANZEN EN EENDEN (ANATIDAE)

Grauwe Gans *Anser anser*

09 mei 79 07.00-08.00u (NW 2 B) 1 ex. N
05 mrt 80 17.00-18.00u (Z 6 B) 4 ex. O (uit zee)
09 apr 81 07.00-08.00u (ZO 1 B) 3 ex. N
15 apr 81 06.00-09.00u (NO 4 B) 51, 8, 7 ex. N
24 apr 81 13.00-14.00u (ZO 5 B) 9 ex. N
23 sep 81 10.00-11.00u (NW 5 B) 3 ex. Z
02 nov 81 15.00-16.00u (NW 3 B) 57 ex. Z

Rotgans *Branta bernicla*

De Rotgans werd zowel in voor- als najaar regelmatig waargenomen. In het najaar werden de grootste aantallen (85%) in november vastgesteld. Regelmatige trek kwam zelden voor, het presentiepercentage bleef steeds laag. Doorgaans werden slechts enkele groepen op een dag gezien. De beste uurtotalen in het najaar waren:

27 nov 78 15.00-16.00u (NW 9 B) 117 ex. Z
06 nov 81 08.00-10.00u (N 4-6 B) 31, 66 ex. Z

De trek vond onregelmatig gespreid over de daglichtperiode plaats (figuur 7.1.4). De grootste aantallen werden vastgesteld bij harde aanlandige wind (figuur 7.1.6).

In het voorjaar werden de grootste aantallen in maart (85%) waargenomen. Helaas werd alleen in 1980 in deze periode geteld, zodat een meerjaren-vergelijking onmogelijk is. De ganzen kwamen in deze periode 'uit zee' (richting kust) vliegen. De waarnemingsmethode had tot gevolg dat ook grote groepen gemakkelijk gemist konden worden om de eenvoudige reden dat veel groepen niet voor de telpost langs kwamen, of op dat moment nog op te grote afstand waren. Het kwam nogal eens voor, dat groepen bij toeval ver links of rechts van de telpost werden ontdekt. Omdat er normaliter sprake is van vrij grote groepen, kon zo'n toevallige ontdekking van grote invloed zijn op het dagtotaal.

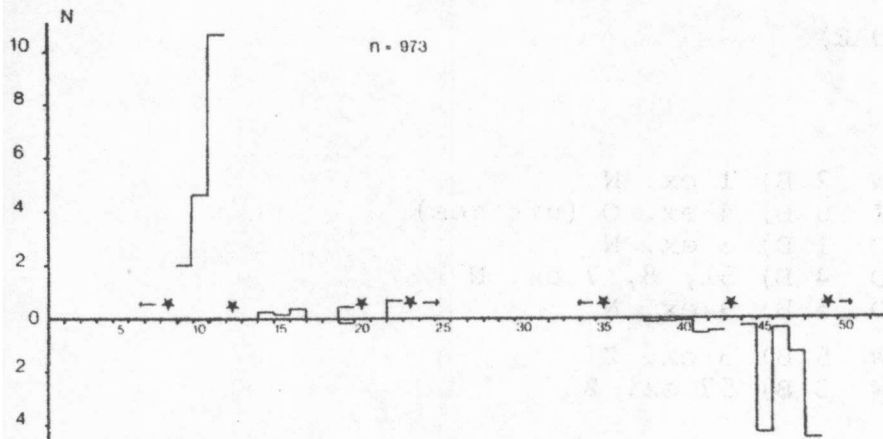
Het dagritme (figuur 7.1.3) ziet er vrij grillig uit. Een groot deel (78%) werd tussen 09.00 en 12.00uur waargenomen. In figuur 7.1.5 zijn de weersomstandigheden weergegeven waarbij de Rotganzen in het voorjaar werden waargenomen. Duidelijk is, dat de Rotgans de sterkste trek liet zien bij wind uit richtingen tussen ZW en N (90%). De rol die de windsnelheid hierbij speelt is niet geheel duidelijk. In de betreffende periodes kwam harde wind zelden voor.

In vergelijking met de aantallen dicht onder de kust (archief CvZ) waren de aantallen op MpN, vooral in het najaar, nogal laag. In het najaar werden aan de kust weekgemiddelden van meer dan 50 exemplaren per uur genoteerd, terwijl op MpN in deze weken niet meer

←
tabel 7.1 Totaal aantallen waargenomen vogels tijdens de 30 waarnemingsweken op Meetpost Noordwijk, 1978-81, Anatidae - Scolopacidae.

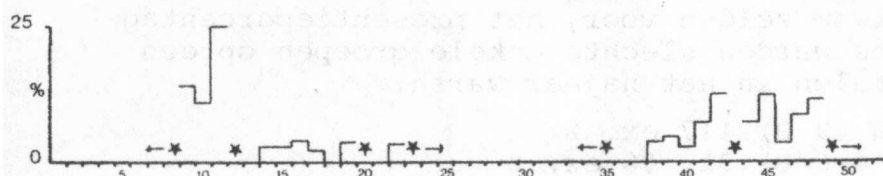
table 7.1 Total Numbers of birds observed during 30 weeks of seawatching at Meetpost Noordwijk, 1978-81, Anatidae - Scolopacidae.

Branta bernicla

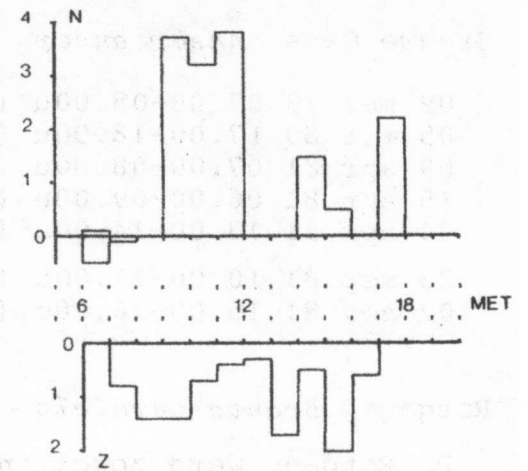

figuur 7.1.1

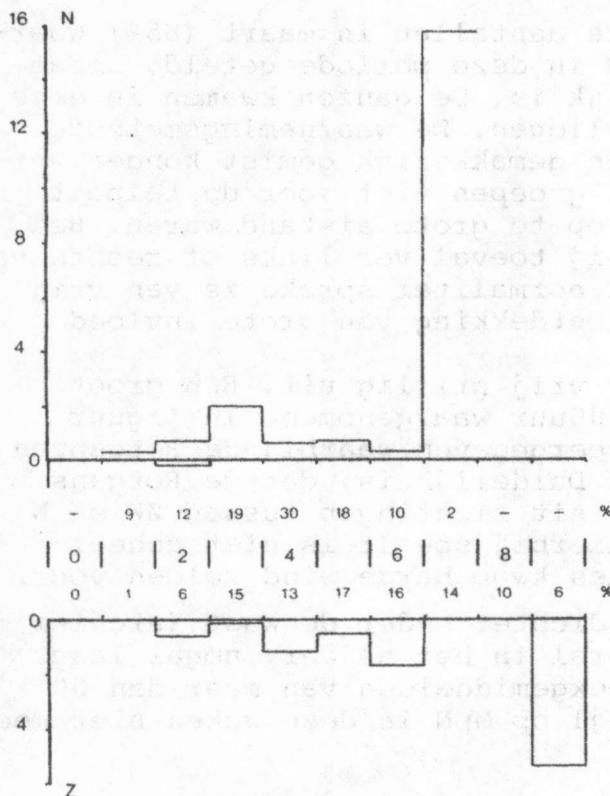
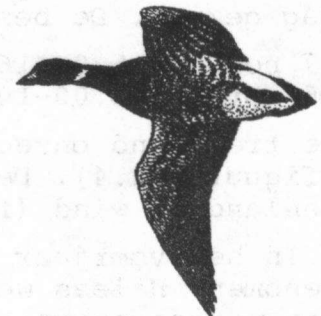
| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

figuur 7.1.2

figuur 7.1.3 & 4

figuur 7.1.5 (boven) & 6 (onder)

dan vijf Rotganzen per uur werden gezien. Van de voorjaarsgegevens kunnen alleen de cijfers van voorjaar 1980 worden vergeleken. Dat was juist een voorjaar waarin aan de kust buitengewoon grote aantallen werden geregistreerd (Camp-huysen et.al. 1981). De periode waarin de sterkste trek plaats vond was dezelfde, maar de trek dicht onder de kust was be-langrijk sterker (tabel 7.2). Opgemerkt moet worden, dat de grootste aantallen voor de kust juist werden genoteerd in weken dat de Meetpost niet bemand was.

maart 1980	Zuid-Holl.+IJm.	Noord-Holl.	Wadden	MpN
uurgemiddelde	11.6	88.7	5.8	5.8

tabel 7.2 Vergelijking van de uurgemiddelden voor de Rotgans (Branta bernicla) aan de kust en op MpN, maart 1980.
table 7.2 Comparison of average numbers per hour of Brent at the coastal sites and at MpN, March 1980.

Wanneer de Rotganzen, zoals uit de waarnemingen lijkt te blijken, inderdaad de Nederlandse kust in een breed front bereiken om vervolgens dicht onder de kust verder noordwaarts te trekken, zullen de aantallen op MpN altijd lager moeten zijn dan op kustposten verder noordelijk. Ook wanneer perfecte simultaanwaarnemingen mogelijk zijn. Het grote verschil met de aantallen voor de Noord-hollandse kust zou kunnen wijzen op een oversteek verder noorde-lijk van MpN.

Aan de Hollandse kust wordt in mei normaal ook nog een klein trek golfje waargenomen (mogelijk overwinteraars uit het delta-gebied). Bij MpN was hiervan geen, of althans niet duidelijk, sprake.

In het algemeen moet opgemerkt worden, dat juist in de tijd dat de Rotgans doortrekt, het aantal waarnemingsuren op MpN gering is geweest. Intensievere bemanning van het eiland in maart en oktober/november strekt dan ook tot aanbeveling.

figuur 7.1.1 Seizoenpatroon van de Rotgans (Branta bernicla) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-81.

figure 7.1.1 Seasonal pattern of Brent based on hourly averages, MpN. 1978-81.

figuur 7.1.2 Seizoenpatroon van de Rotgans op basis van presentie (%), MpN. 1978-81.

figure 7.1.2 Seasonal pattern of Brent based on presence (%), MpN. 1978-81.

figuur 7.1.3 Dagritme van de Rotgans op basis van uurgemiddelden in het voorjaar, MpN. 1978-81.

figure 7.1.3 Diurnal rhythm of Brent based on hourly averages in spring, MpN. 1978-81.

figuur 7.1.4 Hetzelfde in het najaar

figure 7.1.4 The same for autumn

figuur 7.1.5 Het voorkomen van de Rotgans in relatie met de windsnelheid (in Beauforts) en de windrichting, op basis van uurgemiddelden in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.1.5 Occurrence of Brent in relation to windspeed (Beauforts) and direction of wind, based on hourly averages in spring, MpN. 1978-81.

figuur 7.1.6 Hetzelfde in het najaar

figure 7.1.6 The same for autumn

Gans spec. *Anser/Branta species*

18 okt 78 07.00-08.00u (ZO 4 B) 13 ex. Z

Nijlgans *Alopochen aegyptiacus*

19 nov 79 15.30-16.30u (N 5 B) 1 ex. Z

Bergeend *Tadorna tadorna*

De Bergeend werd vrij zelden vastgesteld op MpN. Met het oog op de ruitrek van deze soort (Platteeuw 1980), zouden waarnemingen op MpN in de periode 15 juni-15 augustus wellicht boeiende gegevens kunnen opleveren.

28 apr 78 07.00-08.00u (ZW 2 B) 1 ad.mn, 1 ad.vr W
10 mei 79 07.00-08.00u (NO 2 B) 2 ad. Z
30 mei 79 07.00-08.00u (ZO 2 B) 1 ad. Z
10 mrt 80 11.00-12.00u (ZW 3 B) 1 ad.mn N (uit zee)
06 apr 81 16.00-17.00u (O 3 B) 1 ad. N
07 apr 81 06.00-07.00u (ZO 2 B) 2 ad.mn, 1 ad.vr, 1 2ekj N
15 apr 81 12.15-13.15u (NO 5 B) 1 ad. N
07 mei 81 06.00-07.00u (ZO 2 B) 7 ex. N

19 okt 78 10.30-11.30u (ZW 2 B) 1 ad. N
02 okt 81 08.00-09.00u (ZW 4 B) 3 ad.mn, 2 ad.vr O (uit zee)
14 okt 81 12.00-13.00u (NW 5 B) 4 ex. Z

Smient *Anas penelope*

In het najaar werd de Smient onregelmatig waargenomen. De meeste exemplaren werden in 1981 gezien (30, = 53%). De waarnemingen werden gespreid over het gehele najaar gedaan, maar vooral in november (sep 6, okt 19, nov 32 ex.). In 47 gevallen werd het geslacht van de eenden bepaald: 17 man, 30 vrouw. Het aandeel mannetjes wijkt nauwelijks af van de situatie aan de kust (MpN 36% man, kustwaarnemingen 40% man, archief CvZ.).

In het voorjaar werd de Smient op twee dagen vastgesteld:

05 mrt 80 08.00-10.00u (ZO 3 B) 2x 1 mn, 1 vr N
31 mrt 81 17.00-19.00u (NO 3-4B) 8 mn, 17 vr N; 1 vr Z

In vergelijking met de aantallen dichterbij de kust zijn deze waarnemingen te verwaarlozen. Mogelijk zouden aanvullende observaties in de wintermaanden, tijdens vorst, meer Smienten opleveren.

Wintertaling *Anas crecca*

In het najaar werden weinig Wintertalingen gezien. De waarnemingen werden gespreid over het najaar gedaan en hadden meestal betrekking op slechts enkele vogels in een uur (sep 9, okt 23, nov 7 ex.). Ook in het voorjaar was de Wintertaling op MpN een vrij schaarse soort. De Wintertaling werd nu alleen in maart (15) en april (20) waargenomen.

Meer dan 10 vogels in een uur werden noch in het najaar, noch in het voorjaar gezien.

Het geslacht werd in 27% van de gevallen bepaald (n= 74). Steeds werden evenveel mannetjes als vogels in wijfjeskleed gezien.

In vergelijking tot de kust is het aantal Wintertalingen op MpN erg laag, vooral in het voorjaar.

Wilde Eend *Anas platyrhynchos*

23 mei 78 05.00-06.00u (NW 5 B) 1 ex. N
 31 mei 79 08.00-09.00u (Z 3 B) 1 mn tp
 06 mrt 80 09.00-10.00u (ZW 6 B) 1 mn, 1 vr Z
 11 mrt 80 14.00-15.00u (O 2 B) 1 mn, 1 vr N
 16 nov 78 09.00-10.00u (NW 9 B) 1 vr Z
 27 nov 78 10.45-11.45u (NW 7 B) 2 mn, 2 vr Z
 31 okt 79 09.00-10.00u (ZW 7 B) 1 mn, 1 vr Z
 13 nov 79 09.00-10.00u (ZW 4 B) 1 mn, 1 vr Z
 22 sep 81 09.00-11.00u (ZW 4 B) 2 mn Z; 1 vr Z

Pijlstaart *Anas acuta*

05 mrt 80 17.00-18.00u (Z 6 B) 2 mn, 1 vr N
 06 mrt 80 17.00-18.00u (ZW 6 B) 1 mn, 1 vr N
 18 okt 78 09.00-10.00u (NO 5 B) 3 ex. Z
 24 sep 81 08.00-09.00u (ZW 7 B) 6 vr Z
 28 sep 81 10.00-11.00u (ZW 3 B) 5 mn, 2 vr Z
 30 sep 81 08.00-09.00u (ZW 5 B) 1 mn, 2 vr Z
 02 okt 81 07.00-08.00u (ZW 4 B) 2 ex. Z

Slobeend *Anas clypeata*

19 apr 78 08.00-09.00u (ZO 5 B) 1 mn, 1 vr Z
 11 mrt 80 09.00-10.00u (ZO 1 B) 1 mn, 1 vr N
 31 mrt 81 14.00-15.00u (NO 4 B) 1 mn, 1 vr N
 10 apr 81 08.00-09.00u (ZO 2 B) 1 mn, 1 vr N
 24 apr 81 13.00-14.00u (ZO 5 B) 1 mn N
 15 nov 79 11.00-12.00u (ZW 8 B) 1 mn Z

Tafeleend *Aythya ferina*

31 mrt 81 08.00-09.00u (NO 4 B) 1 mn Z
 03 okt 78 07.00-08.00u (Z 3 B) 1 mn, 1 vr Z, 1 mn N
 08.00-09.00u (Z 2 B) 17 (1 mn, 1 vr) ex. Z
 20 okt 78 08.00-09.00u (NW 5 B) 1 mn N
 29 okt 79 12.00-13.00u (ZO 1 B) 1 mn Z

Kuifeend *Aythya fuligula*

In voor- en najaar schaars. April 2x (2 ex.), september 1x (2 ex.), oktober 3x (15 ex.), november 5x (10 ex.).
 In totaal 29 exemplaren; 8 mannetjes, 5 vrouwtjes herkend.

Toppereend *Aythya marila*

05 mrt 80 10.00-11.00u (ZO 3 B) 1 mn Z
 23 apr 81 09.00-10.00u (N 4 B) 1 vr O (uit zee)
 01 dec 78 09.00-10.00u (var.1 B) 1 mn Z
 06 nov 81 09.00-10.00u (N 4 B) 2 mn Z

Eidereend *Somateria mollissima*

In het najaar werden wat meer Eidereenden gezien dan in het voorjaar. Alle waarnemingen in het najaar stammen uit de maanden oktober (28%) en november (72%). De beste dagen voor de Eidereend waren:

29 nov 78 (ZO 2-3B) 28 ex. (1 mn, 9 vr) Z, 6 mn, 29 vr N in 4 uren
 30 nov 78 (ZW 2 B) 13 mn, 33 vr N in 4 uren

In het najaar werden 150 Eidereenden op geslacht gedetermineerd. Hiervan betrof het in een klein aantal gevallen mannetjes (17%). Dit percentage verschilt nauwelijks van dat aan de Hollandse kust (21 % mn, archief CvZ).

In het voorjaar werd de Eidereend op de volgende dagen waargenomen:

18 apr 78 07.00-08.00u (ZO 4 B) 11 mn, 9 vr tp
 28 apr 78 08.00-09.00u (ZW 2 B) 1 mn N
 07 mrt 80 10.00-11.00u (ZW 7 B) 2 mn N
 09 apr 81 10.00-11.00u (Z 1 B) 3 mn, 2 vr O (uit zee)
 05 mei 81 19.00-20.00u (W 1 B) 1 ex. N
 18 apr 78 13.00-14.00u (ZO 3 B) 3 mn, 3 vr Z

De eerste waarneming is tevens de enige waarneming op MpN van ter plaatse zwemmende Eidereenden.

De aantallen en het presentiepercentage zijn aan de kust belangrijk hoger. De Eidereend is dan ook een kustgebonden soort, die kennelijk niet bijzonder ver uit de kust voorkomt. Voor deze soort zullen aanvullende observaties, in welk seizoen dan ook, vermoedelijk weinig nieuws opleveren.

IJseend *Clangula hyemalis*

03 mrt 80 10.00-12.00u (N 5 B) 1 ad.wkl.mn N; 1 vr N
 04 mrt 80 09.00-10.00u (NW 5 B) 1 ad.wkl.mn N
 28 nov 78 13.00-14.00u (N 7 B) 1 vr N
 29 nov 78 11.00-12.00u (ZO 3 B) 1 wkl.mn, 1 wkl.vr N

Zwarte Zeeëend *Melanitta nigra*

De Zwarte Zeeëend was verreweg de talrijkste eend tijdens de observaties op MpN. In alle perioden werd deze soort regelmatig

figuur 7.1.7 Seizoenpatroon van de Zwarte Zeeëend (*Melanitta nigra*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-81.

figure 7.1.7 Seasonal pattern of Common Scoter based on hourly averages, MpN. 1978-81.

figuur 7.1.8 Seizoenpatroon van de Zwarte Zeeëend op basis van presentie (%), MpN 1978-81.

figure 7.1.8 Seasonal pattern of Common Scoter based on presence (%), MpN 1978-81.

figuur 7.1.9 Dagritme van de Zwarte Zeeëend op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81,

figure 7.1.9 Diurnal rhythm of Common Scoter based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

figuur 7.1.10 Hetzelfde in het najaar.

figure 7.1.10 The same in autumn.

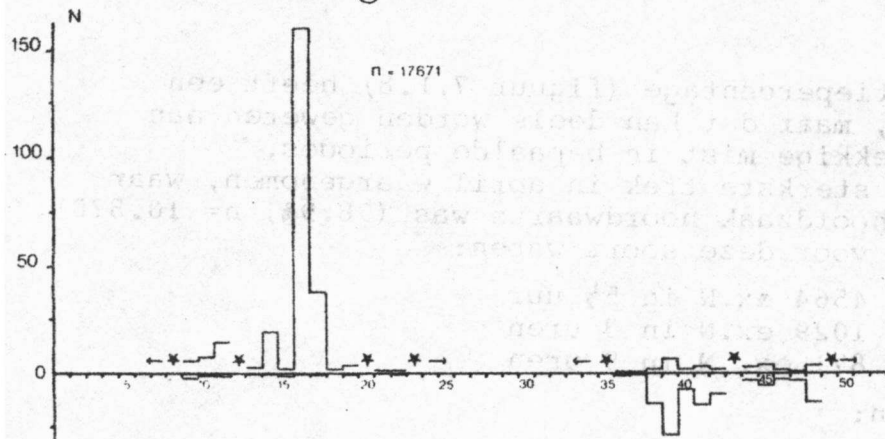
figuur 7.1.11 Het voorkomen van de Zwarte Zeeëend in relatie met windsnelheid (B) en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81

figure 7.1.11 Occurrence of Common Scoter in relation to wind-speed (Beauforts) and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81

figuur 7.1.12 Hetzelfde voor het najaar.

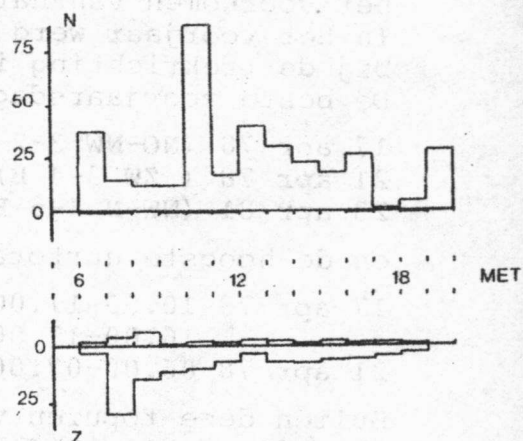
figure 7.1.12 The same in autumn.

Melanitta nigra

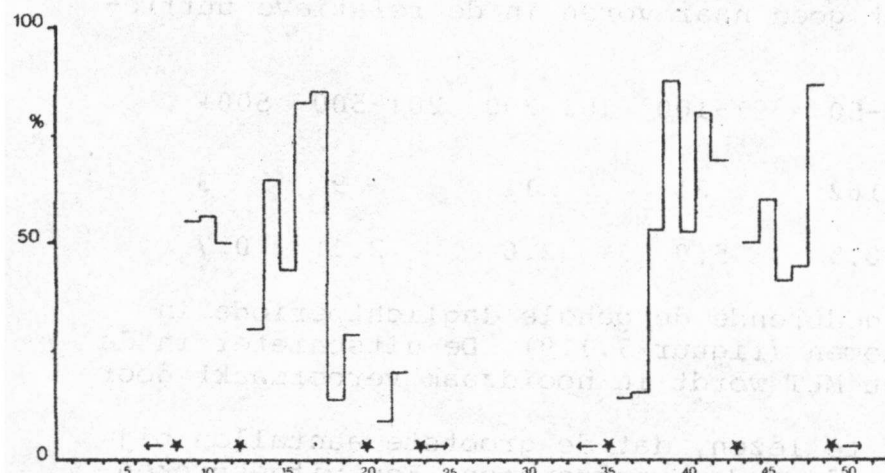

figuur 7.1.7

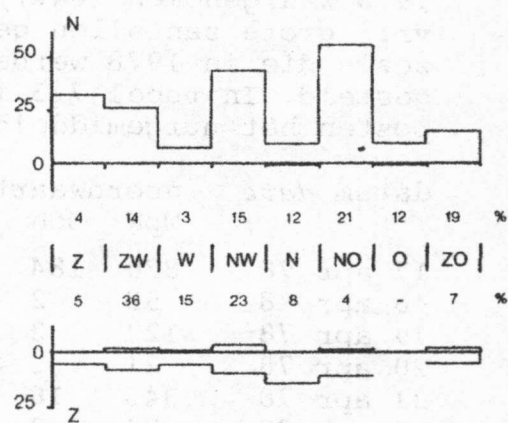
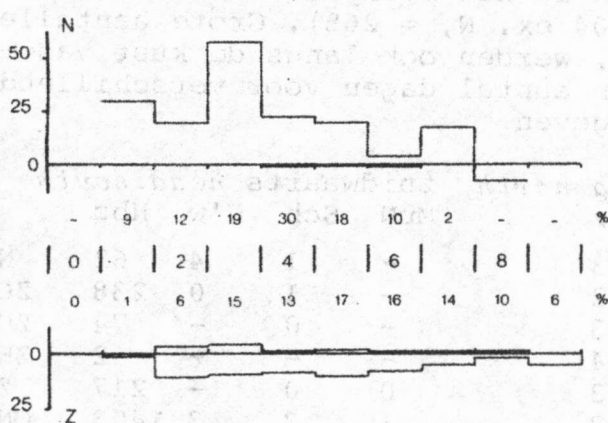
| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

figuur 7.1.9 & 10

figuur 7.1.8

figuur 7.1.11 (boven) en 12 (onder)

waargenomen. Het presentiepercentage (figuur 7.1.8) heeft een uiterst grillig verloop, maar dat kan deels worden geweten aan het voorkomen van hardnekkige mist in bepaalde periodes. In het voorjaar werd de sterkste trek in april waargenomen, waarbij de trekrichting in hoofdzaak noordwaarts was (98.9%, n= 10.820). De beste voorjaarsdagen voor deze soort waren:

17 apr 78 (NO-NW 3-2 B) 4564 ex.N in 5½ uur
 21 apr 78 (ZW 3-4 B) 1029 ex.N in 3 uren
 23 apr 81 (NW-N 4-5 B) 871 ex. N in 9 uren

en de hoogste uurtotalen:

17 apr 78 10.00-11.00u (NO 3 B) 2871 ex. N
 16.00-17.00u (NW 2 B) 531 ex. N
 21 apr 78 06.00-07.00u (ZW 2 B) 701 ex. N

Buiten deze topuren waren de aantallen per uur doorgaans kleiner dan 100 vogels. Dit komt goed naar voren in de relatieve uurfrequentieverdeling:

uurtotaal one hour total	0	1-50	51-100	101-200	201-500	500+
frequentie frequency	215	162	21	11	9	3
%	51.1	38.5	5.0	2.6	2.1	0.7

De Zwarte Zeeëend werd gedurende de gehele daglichtperiode in redelijk aantal waargenomen (figuur 7.1.9). De uitschieter in de figuur voor 10.00-11.00u MET wordt in hoofdzaak veroorzaakt door het genoemde topuur.

Uit figuur 7.1.11 is af te lezen, dat de grootste aantallen bij een zwakke tot matige wind werden waargenomen. Een uitgesproken windrichting waarbij de sterkste passage plaats vond is niet aanwijsbaar. De meeste Zwarte Zeeëenden werden in het voorjaar van 1978 waargenomen (64%), maar ook in het voorjaar van 1981 werden vrij grote aantallen geteld (3104 ex. N, = 26%). Grote aantallen zoals die in 1978 werden gezien, werden ook langs de kust vastgesteld. In tabel 7.3 is van een aantal dagen voor verschillende posten het uurgemiddelde weergegeven

datum date	noordwaarts heading north				zuidwaarts head.south				wind
	MpN	Sch	N'w	Hbz	MpN	Sch	N'w	Hbz	
17 apr 78	830	184	252	853	-	1	4	62	NW 1
18 apr 78	58	2	38	142	-	1	0	238	ZO 3-4
19 apr 78	122	2	24	233	-	0	-	74	ZO 3-4
20 apr 78	21	3	1	34	-	-	-	2	ZW 4-5
21 apr 78	343	16	10	693	0	0	-	217	ZW 3
25 apr 78	24	9	2	62	1	3	3	1403	ONO 3

tabel 7.3 Vergelijking van de uurgemiddelden van de Zwarte Zeeëend (*Melanitta nigra*) op een aantal kustposten en op MpN, voorjaar 1978.

table 7.3 Comparison of hourly averages of Common Scoter at coastal sites and MpN, spring 1978.

Opmerkelijk in deze tabel zijn de vaak fraaie overeenkomsten in treksterkte tussen Noord-Holland (Hbz) en MpN, met daarnaast vrij lage uurgemiddelden aan de Zuidhollandse kust. Daarnaast is opmerkelijk dat van de op de Hbz. in dat jaar zo massaal optredende zuidwaartse trek niet alleen aan de Zuidhollandse kust niets wordt

gezien, maar dat hiervan ook op MpN niets werd geregistreerd. De noordwaartse trek op MpN was doorgaans sterker dan gebruikelijk aan de Zuidhollandse kust in het voorjaar. Kennelijk snijdt ook deze soort de Hollandse bocht af op zijn weg naar het noorden.

De najaarstrek was steeds veel minder spectaculair. De trek was iets minder sterk gericht (80% zuidwaarts) maar daarentegen was de soort regelmatig present (figuur 7.1.8).

De beste uurtotalen in het najaar waren:

24 sep 81 09.00-10.00u (ZW 7 B) 151 ex. Z, 3 ex. N
 28 sep 81 16.00-17.00u (ZW 3 B) 162 ex. Z, 49 ex. N
 30 sep 81 09.00-10.00u (ZW 5 B) 189 ex. Z

Uurtotalen van meer dan 100 vogels waren in het najaar schaars (1.1%, n= 579uren). Een groot deel van de vogels passeerde nu voor 12.00u MET (figuur 7.1.10), maar deze voorkeur was niet al te sterk.

In het najaar werden Zwarte Zeeëenden vooral waargenomen (88%) bij wind uit ZW tot N (figuur 7.1.12). De windkracht leek hierbij minder belangrijk.

De aantallen die in het najaar op MpN werden vastgesteld waren meestal wat kleiner dan voor de kust. In het algemeen waren de aantallen voor de Noordhollandse kust duidelijk groter, het verschil met de Zuidhollandse kust was vrij klein (ongeveer tweemaal zo talrijk). Meetpostwaarnemingen vormen dus in alle seizoenen een goede aanvulling op de Zuidhollandse waarnemingen.

Grote Zeeëend *Melanitta fusca*

Bij de voorjaarswaarnemingen van 1978 en 81 was de Grote Zeeëend een talrijke verschijning. De grootste aantallen werden dan ook, net als aan de kust, eind april vastgesteld (figuur 7.1.13). Merkwaardig weinig Grote Zeeëenden werden de eerste week van mei (1981) waargenomen. De trek dicht onder de kust was toen welliswaar niet massaal, dan toch wel regelmatig (pres. > 50%, Den Ouden en Maas 1982).

Sterke trek werd slechts op enkele dagen waargenomen, een verschijnsel dat ook langs de kust bekend is. Hierbij zijn vaak enkele grote groepen verantwoordelijk geweest voor een hoog dag-totaal. De relatieve uurfrequentieverdeling is in dit verband illustratief:

uurtotaal one hour total	0	1-5	6-10	11-20	21-50	51-100	100+
frequentie frequency	375	13	7	10	9	4	3
%	89.1	3.1	1.7	2.4	2.1	1.0	0.7

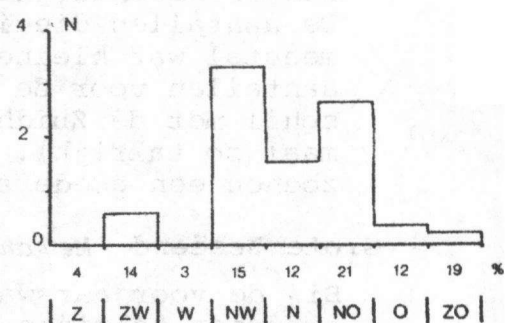
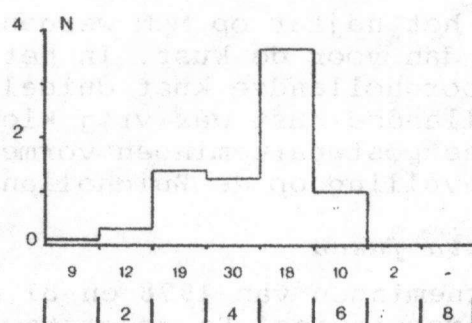
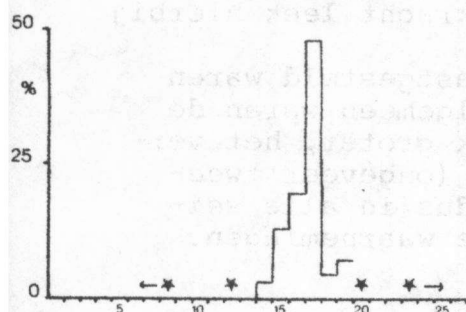
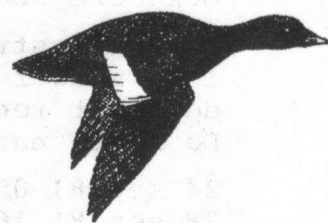
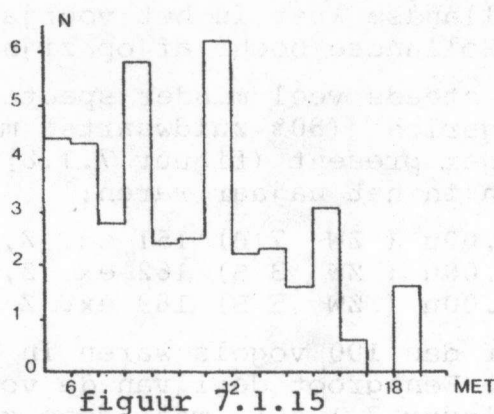
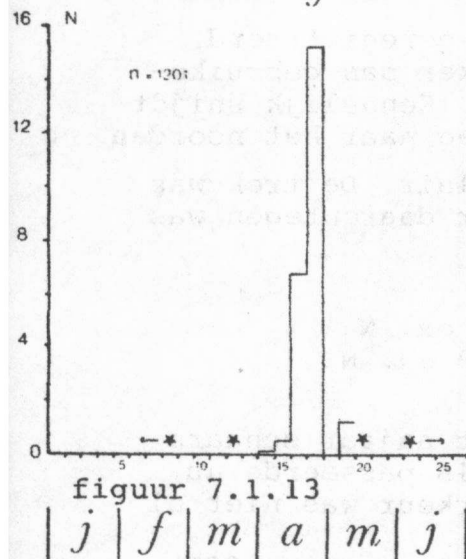
De grootste aantallen werden vastgesteld op 25 april 1978 (289 N in 6 uren), 22 april 81 (271 N in 7 uren) en 23 april 81 (379 N in 7 uren). Ook de hoogste uurtotalen werden op deze dagen bereikt:

25 apr 78 15.00-16.00u (NO 4 B) 131 N
 22 apr 81 10.30-11.30u (NW 5 B) 128 N
 23 apr 81 08.00-09.00u (NW 5 B) 167 N

De meeste Grote Zeeëenden werden gedurende de eerste helft van de daglichtperiode waargenomen (figuur 7.1.15), al suggereren ook de bovenvermelde uurmaxima al, dat grote groepen later op de dag konden worden gezien.

Opmerkelijk is, dat de grootste aantallen op MpN bij matige

Melanitta fusca

figuur 7.1.13 Seizoenpatroon van de Grote Zeeëend (*Melanitta fusca*) op basis van uurgemiddelden, MpN 1978-81.

figure 7.1.13 Seasonal pattern of Velvet Scoter based on hourly averages, MpN 1978-81.

figuur 7.1.14 Seizoenpatroon van de Grote Zeeëend op basis van presentie (%), MpN 1978-81.

figure 7.1.14 Seasonal pattern of Velvet Scoter based on presence (%), MpN 1978-81.

figuur 7.1.15 Dagritme van de Grote Zeeëend op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.1.15 Diurnal rhythm of Velvet Scoter based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

figuur 7.1.16 Voorkomen van de Grote Zeeëend in relatie met windsnelheid (B) en windrichting op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.1.16 Occurrence of Velvet Scoter in relation to wind-speed (Beauforts) and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

tot krachtige wind uit NW tot NO werden gezien (figuur 7.1.16). Aan de Noordhollandse kust werden grote aantallen vaak bij wind uit Z-NW gezien (archief CvZ.).

Vergelijken we de voorjaarestrek bij MpN met de trek langs de kust, dan zien we, dat de aantallen op MpN belangrijk groter zijn dan voor de Zuidhollandse kust. De waarnemingen suggereren trek over een breed front langs de kust, waarbij het zwaartepunt, althans ter hoogte van MpN op meer dan 10 kilometer uit de kust ligt (cf. verslag nr. 1, figuur 1.2.1).

	Zuid-Holland+IJm.	Noord-Holland	Meetpost N.
1978			
week 15-18 (eind. apr)	0.2/uur	3.5/uur	6.3/uur
1981			
week 16-18 (eind apr)	4.6/uur	32.2/uur	12.0/uur

tabel 7.4 *Vergelijking van de uurgemiddelden voor de Grote Zee-eend (Melanitta fusca) aan de kust en op MpN, eind apr 1978 en 81.*

table 7.4 *Comparison of average numbers per hour of Velvet Scoter at the Dutch coast and at MpN, the end of April 1978 and 1981.*

De najaarestrek op MpN was zwak. Het merendeel werd in november vastgesteld; de aantallen bleven steeds zeer klein. Het presentiepercentage schommelde in november rond de 10%. Grote groepen werden niet gezien.

In het voorjaar werd in slechts een klein aantal gevallen iets over het geslacht meegedeeld. Het aandeel mannetjes (32 mn, 17 vr) komt echter goed overeen met cijfers voor de Noordhollandse kust (1.8 mn: 1 vr, CvZ. archief). Ook bij de najaarestrek op MpN werden wat meer mannetjes dan vrouwtjes gezien (19 mn, 12 vr).

Brilduiker *Bucephala clangula*

04 nov 81 08.00-09.00u (W 4 B) 1 vr Z

Nonnetje *Mergus albellus*

16 nov 79 08.00-09.00u (ZW 4 B) 1 vr Z

Middelste Zaagbek *Mergus serrator*

De Middelste Zaagbek was in voor- en najaar tamelijk schaars op MpN. In het najaar werden de meeste exemplaren in november waargenomen (sep 3, okt 10, nov 23), maar regelmatige trek werd niet vastgesteld.

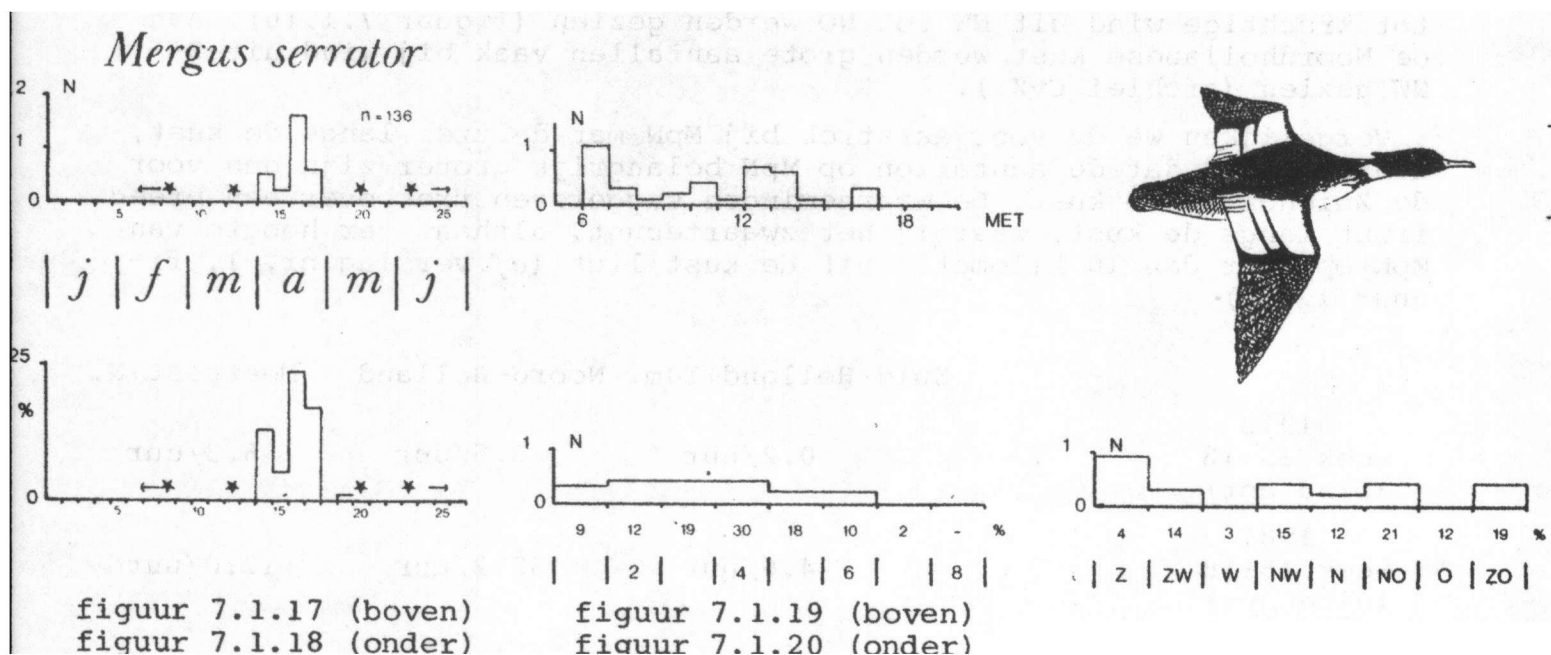
In het voorjaar werd alleen in april enige doortrek geregistreerd (figuur 7.1.17 & 18). Uurtotalen van meer dan 10 zaagbekken kwamen echter ook bij de voorjaarestrek weinig voor. De hoogste uurtotalen werden allen in april 1978 vastgesteld:

17 apr 78 11.00-12.00u (NO 3 B) 8 mn, 9 vr N

19 apr 78 13.00-14.00u (Z 4 B) 21 ex. N

21 apr 78 06.00-07.00u (ZW 3 B) 7 mn, 11 vr N

Zowel het voorkomen over de daglichtperiode (figuur 7.1.19) als het voorkomen bij de verschillende windomstandigheden (figuur 7.1.20)

figuur 7.1.17 Seizoenpatroon van de Middelste Zaagbek (*Mergus serrator*) op basis van uurgemiddelden, MpN 1978-81.

figure 7.1.17 Seasonal pattern of Red-Breasted Merganser based on hourly averages, MpN 1978-81.

figuur 7.1.18 Seizoenpatroon van de Middelste Zaagbek op basis van presentie (%), MpN 1978-81.

figure 7.1.18 Seasonal pattern of Red-Breasted Merganser based on presence (%), MpN 1978-81.

figuur 7.1.19 Dagritme van de Middelste Zaagbek op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.1.19 Diurnal rhythm of Red-breasted Merganser based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

figuur 7.1.20 Voorkomen van de Middelste zaagbek in relatie met windsnelheid (B) en windrichting op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81

figure 7.1.20 Occurrence of Red-Breasted Merganser in relation to windspeed (Beauforts) and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

is onduidelijk bij deze soort.

Van de in het voorjaar getelde Middelste Zaagbekken, werd 68% op geslacht gedetermineerd. In 42% van de gevallen (n= 92) ging het om mannetjes.

De aantallen ter hoogte van MpN waren in vergelijking tot de aantallen die gewoonlijk dichter onder de kust worden vastgesteld dermate laag, dat aangenomen mag worden dat deze soort tijdens voor- en najaarstrek niet ver uit de kust voorkomt.

7.2 ROOFVOGELS (ACCIPITRIDAE, PANDIONIDAE, FALCONIDAE)

Zo nu en dan werden vanaf Meetpost Noordwijk ook roofvogels waargenomen. Doorgaans ging het om passanten, maar een enkele keer streek een roofvogel op het eiland neer. In deze gevallen werd herhaaldelijk vastgesteld, dat de roofvogel toevallig aanwezige zangvogels trachtte te slaan. De aanwezigheid was doorgaans van tijdelijke aard (enkele uren). Op MpN werden ook braakballen gevonden van een onbekende soort.

Bruine Kiekendief *Circus aeruginosus*

07 mei 81 08.00-09.00u (ZO 3 B) 1 vr O (uit zee)

Blauwe Kiekendief *Circus cyaneus*

24 apr 81 12.00-13.00u (ZO 4-5B) 1 ex. N

29 sep 81 10.00-11.00u (WNW 3-4B) 1 vr Z

Sperwer *Accipiter nisus*

29 mei 79 14.00-15.00u (ZW 2 B) 1 vr Z

14 nov 79 10.00-11.00u (ZO 4-5B) 1 ex. Z

15.00-16.00u (ZO 4-5B) 1 mn Z

06 apr 81 16.00-17.00u (ONO 3 B) 1 vr tp

Buizerd *Buteo buteo*

16 nov 78 09.00-10.00u (NW 8-9B) 1 ex. N

Visarend *Pandion haliaetus*

25 apr 78 07.00-08.00u (ONO 3-4B) 1 ad. N

Torenvalk *Falco tinnunculus*

06 sep 79 06.00-07.00u (ZO 5 B) 1 vr tp

11 sep 79 09.00-10.00u (WZW 3-4B) 1 juv. tp

09 apr 81 12.00-13.00u (Z 0-1B) 1 mn Z

01 okt 81 13.00-14.00u (ZO 2 B) 1 ex. Z

15.00-16.00u (ZO 3 B) 1 vr/juv. Z (tijdelijk tp)

06 okt 81 14.00-15.00u (ZO 4 B) 1 vr O (uit zee)

09 okt 81 07.00-08.00u (Z 5 B) 1 vr O (uit zee)

Smelleken *Falco columbarius*

07 mei 81 13.00-14.00u (ZO 4 B) 1 vr O (uit zee)

16.00-17.00u (ZO 3-4B) 1 vr N

01 okt 81 06.30-07.00u (Z 3 B) 2 ex. Z

10.00-11.00u (ZZO 3 B) 1 ex. tp

7.3 RALACHTIGEN (RALLIDAE)

Waterhoen *Gallinula chloropus*

02 apr 81 gehele dag (NO/O 3-4B) 1 ad. tp

03 apr 81 gehele dag (NO/O 3-4B) 1 ad. tp

(Het gaat hier zonder enige twijfel om het zelfde dier, dat heeft overnacht op het eiland. De vogel kon beide dagen regelmatig worden waargenomen, waarbij het hoen voornamelijk rondwandelde, en mogelijk fourageerde, op de spanten van het eiland).

7.4 STELTLOPERS (HAEMATOPODIDAE, RECURVIROSTRIDAE, CHARADRIIDAE, SCOLOPACIDAE)

In het algemeen was de waargenomen steltloper trek op MpN veel zwakker dan aan de kust. Misschien is hieruit af te leiden, dat sterke steltloper trek zoals deze soms aan de kust zichtbaar is, een smal trekfront heeft. We moeten er echter rekening mee houden dat sterke steltloper trek een verschijnsel is, dat zich vaak op slechts enkele dagen manifesteert. De kans is dan ook zeer groot, dat MpN op dergelijke dagen niet bezet was. Enkele goede voorbeelden zijn:

voorjaar 1978: toen er de eerste week van mei van verschillende soorten (ondermeer Tureluur, Rosse Grutto en Regenwulp) aan de Hollandse kust sterke trek werd waargenomen (zie: Camphuysen 1979)

voorjaar 1981: toen er grote aantallen steltlopers eind april en begin mei langs de kust trokken (zie: Den Ouden & Maas 1982).

In beide jaren werd er in de genoemde periodes niet waargenomen vanaf MpN.

Door de jaren heen werden op MpN regelmatig steltlopers waargenomen die niet precies gedetermineerd konden worden. In 1981 waren deze aantallen dermate hoog dat deze waarnemingen, indien gedetermineerd, het verkregen trekpatroon van bepaalde soorten aanzienlijk zouden kunnen beïnvloeden (voorjaar 159 N, najaar 87 Z). Het grootste aantal ongedetermineerde steltlopers werd in de week van 21-25 april 1981 waargenomen (62%). Mogelijk ging het hier om Rosse Grutto's. Verder werden op 7 mei 1981 nog eens 60 'steltlopers' (38%) waargenomen. Gezien de waargenomen soorten en aantallen die dag aan de kust zouden dit goed Tureluurs kunnen zijn geweest.

Op 5 november 1981 werden 3 steltloper tjes waargenomen welke door de waarnemers als "mogelijk franjepoten" werden bestempeld.

Scholekster *Haematopus ostralegus*

12 mei 78 09.30-10.30u (NW 8 B) 2 ex. Z

09 mei 79 08.00-09.00u (NW 2 B) 1 ex. O

29 mei 79 09.30-10.30u (Z 3 B) 2 ex. N

30 mei 79 09.00-10.00u (ZO 2 B) 1 ex. N

15 apr 81 07.00-08.00u (NO 4 B) 1 ex. O

10.00-11.00u (NO 4 B) 1 ex. O

07 mei 81 09.00-10.00u (ZO 3 B) 1 ex. Z

10 nov 81 09.00-10.00u (Z 3 B) 1 ex. N

Kluut *Recurvirostra avosetta*

08 apr 81 09.00-10.00u (N 1 B) 2 ex. NO

Kleine Plevier *Charadrius dubius*

11 mei 78 11.00-12.00u (N 1 B) 1 ex. N

Bontbekplevier *Charadrius hiaticula*

29 mei 79 15.00-16.00u (ZW 2 B) 2 ex. Z

09 apr 81 08.00-09.00u (ZO 1 B) 1 ex. N

04 sep 79 08.00-09.00u (W 4 B) 11 ex. Z

06 sep 79 08.00-09.00u (ZO 5 B) 5 ex. Z

Goudplevier *Pluvialis apricaria*

14 apr 81 06.00-07.00u (O 4 B) 1 ex. N

12 sep 79 15.00-16.00u (ZW 6 B) 2 zkl. Z

24 sep 81 09.00-10.00u (ZW 7 B) 1 ex. Z

Zilverplevier *Pluvialis squatarola*

De Zilverplevier werd elk voorjaar waargenomen, al ging het in het voorjaar van 1980 om slechts enkele exemplaren. De meeste meldingen kwamen uit de periode eind april tot eind mei (figuur 7.4.1), maar van regelmatige trek was nooit sprake. Alleen de tweede week van mei werd de Zilverplevier wat regelmatig gezien (pres. 25.3%). De grootste aantallen werden op de volgende dagen genoteerd:

10 mei 79 (NW-NO 3 B) 82 ex. N in 6 uren

07 mei 81 (ZO 2-5 B) 89 ex. N in 4 uren

De hoogste uurtotalen werden eveneens op deze dagen vastgesteld:

10 mei 79 06.00-07.00u (NW 3 B) 23 ex. N

16.00-17.00u (NO 3 B) 27 ex. N

07 mei 81 19.00-20.00u (ZO 5 B) 44 ex. N

De invloed van deze beide dagen op figuur 7.4.1 is duidelijk wanneer we bedenken dat niet minder dan 67% van de in het voorjaar waargenomen Zilverplevieren toen werden genoteerd.

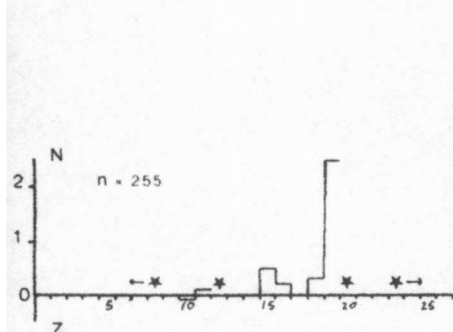
Het merendeel van de plevieren passeerde in de ochtend, 43% (n= 251) voor 10.00u MET. Laat in de middag werd een geringe opleving geconstateerd (figuur 7.4.3).

Vrijwel alle Zilverplevieren werden waargenomen bij zwakke tot matige wind uit richtingen tussen NW en ZO (figuur 7.4.4).

Wanneer we deze gegevens vergelijken met de voorjaarsstellingen dicht onder de kust, dan valt vooral op, dat het aantal op MpN belangrijk kleiner was. Wanneer we de uurgemiddelden berekenen voor het tijdvak april-mei (tabel 7.5), valt op, dat de enorme verschillen van jaar tot jaar aan de kust op de Meetpost niet zijn geregistreerd, ook niet een zwakke afspiegeling ervan. Omdat de meeste Zilverplevieren op MpN onder identieke omstandigheden werden gezien als die waarbij sterke trek langs de kust kan voorkomen, mogen we van verder waarnemen op MpN, voor wat betreft deze soort, vermoedelijk weinig nieuws verwachten.

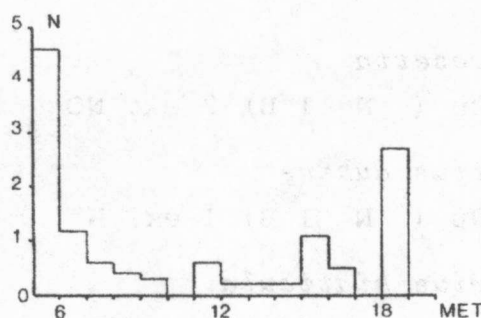
In het najaar werden vrijwel geen Zilverplevieren gezien (sep 2, okt 7, nov 0). Opvallend was, dat de dan gemelde Zilverplevieren alle bij harde, westelijke wind passeerden.

Pluvialis squaterola

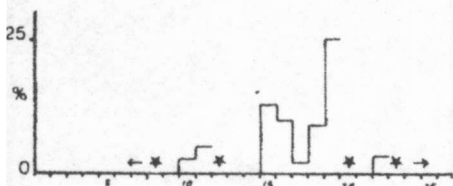

figuur 7.4.1

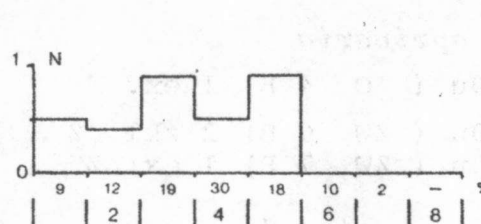
| j | f | m | a | m | j |

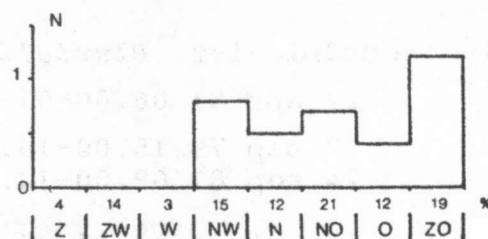
figuur 7.4.3

figuur 7.4.2

figuur 7.4.4

figuur 7.4.1 Seizoenpatroon van de Zilverplevier (*Pluvialis squaterola*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-81.

figure 7.4.1 Seasonal pattern of Grey Plover based on hourly averages, MpN 1978-81.

figuur 7.4.2 Seizoenpatroon van de Zilverplevier op basis van presentie (%), MpN 1978-81.

figure 7.4.2 Seasonal pattern of Grey Plover based on presence (%), MpN 1978-81.

figuur 7.4.3 Dagritme van de Zilverplevier op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.4.3 Diurnal rhythm of Grey Plover based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

figuur 7.4.4 Het voorkomen van de Zilverplevier in relatie met windsnelheid (B) en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.4.4 Occurrence of Grey Plover in relation to windspeed (Beauforts) and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

		Zuid-Holl.+IJm.	Noord-Holl.	Wadden	Meetpost
voorjaren					
(apr-mei)	1978	19.9	20.3		0.2
	1979	2.8	1.1	0.3	1.5
	1980	45.8	42.6	1.5	?
	1981	1.8	5.4	0.6	0.9

tabel 7.5 Vergelijking van de uurgemiddelden voor de Zilverplevier (*Pluvialis squaterola*) aan de kust en op MpN.

table 7.5 Comparison of average numbers per hour of Grey Plover at coastal sites and at MpN (April-May, 1978-81).

Kievit *Vanellus vanellus*

De Kievit was een vrij zeldzame verschijning op MpN (presentie in voor- en najaar: 2%). De meeste exemplaren werden op 5 maart 1980 (ZO 3 B) waargenomen (92 ex. Z, 57 ex. O). De enige andere voorjaarsdag waarop Kieviten werden gezien was 12 maart 1980 (5 ex. Z, ZW 5 B).

De waarnemingen in het najaar kwamen bijna geheel voor rekening van 1981, waarbij het uurtotaal nooit boven de zeven uitkwam. Aan de kust werd soms, bij aflandige wind, in oktober een trek golf waargenomen. Bij de MpN zijn in deze periode niet veel Kieviten gezien, waarbij moet worden opgemerkt, dat er op de Meetpost zelden is geteld bij aflandige wind.

Kanoetstrandloper *Calidris canutus*

De voorjaars trek van de Kanoetstrandloper is in vergelijking met de aan de kust geregistreeerde trek steeds vrij zwak geweest. De meeste werden op MpN in het voorjaar van 1981 waargenomen (zie tabel 7.1). De grote verschillen tussen de jaren onderling kunnen zijn veroorzaakt door de concentratie van sterke trek op enkele dagen bij deze soort. Ook op MpN bepaalden slechts enkele dagen het beeld sterk. Zo werd 82% van de voorjaarswaarnemingen op twee dagen gedaan (10 mei 1979; 7 mei 1981). Enkele goede uurtotalen voor deze soort:

10 mei 79 14.00-15.00u (N 2 B) 43 ex. N
07 mei 81 16.00-17.00u (ZO 3-5B) 199 ex. N
18.00-19.00u (ZO 3-5B) 102 ex. N

Het merendeel van de Kanoetstrandlopers werd in de vroege ochtend (voor 07.00u MET) en in de namiddag (na 16.00u MET) vastgesteld (figuur 7.4.7). De meeste voorjaarswaarnemingen werden gedaan bij matige wind uit NW tot N en bij wind uit ZO (figuur 7.4.8). Sterke trek aan de Hollandse kust wordt alleen vastgesteld bij wind uit NNO-O richting (archief CvZ.).

In het najaar werd deze soort slechts viermaal gemeld (sep 1, okt 8, nov 4).

De grootste aantallen Kanoetstrandlopers werden op MpN, evenals aan de kust, de eerste helft van mei waargenomen. In tabel 7.6 een vergelijking van de uurgemiddelden in mei voor de verschillende kustgedeeltes en MpN.

Drieteenstrandloper *Calidris alba*

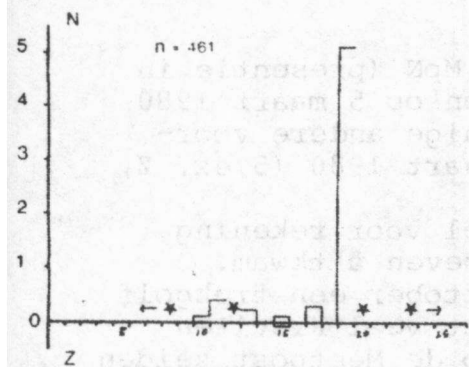
11 mei 78 08.00-09.00u (N 1 B) 1 ex. N
15 apr 81 10.00-11.00u (NO 4 B) 1 ex. N
11 sep 79 18.00-19.00u (ZW 5 B) 2 ex. tp
24 sep 81 08.00-09.00u (ZW 7 B) 1 ex. Z

Bonte Strandloper *Calidris alpina*

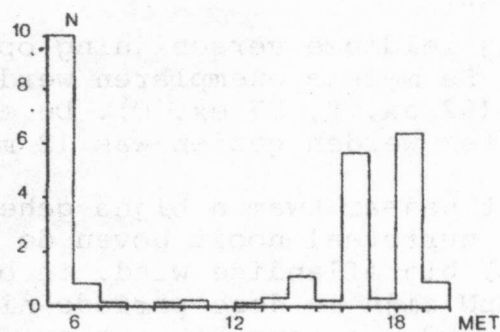
De Bonte Strandloper was zowel in het voor- als het najaar een vrij regelmatige verschijning, maar de aantallen bleven steeds klein. De meeste voorjaarswaarnemingen werden in 1980 en 1981 gedaan, de meeste najaarswaarnemingen in 1981. De trek was het sterkst in de periodes begin maart-begin april en eind september-begin oktober (figuur 7.4.9). De beste dagen waren 13 maart 1980 (29 ex. N, NW 3-4 B), 3 april 1981 (24 ex. N, NO 4 B) en 14 oktober 1981 (55 Z, NW 7-5 B).

De trek vond voornamelijk plaats in de ochtend (figuur 7.4.11 en 12) (voorjaar 85%, najaar 79%).

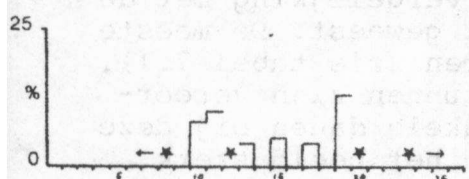
Alle voorjaarswaarnemingen werden gedaan bij zwakke tot vrij harde wind, vooral bij wind uit NW-ZO (98%), zie figuur 7.4.13 Het meren-

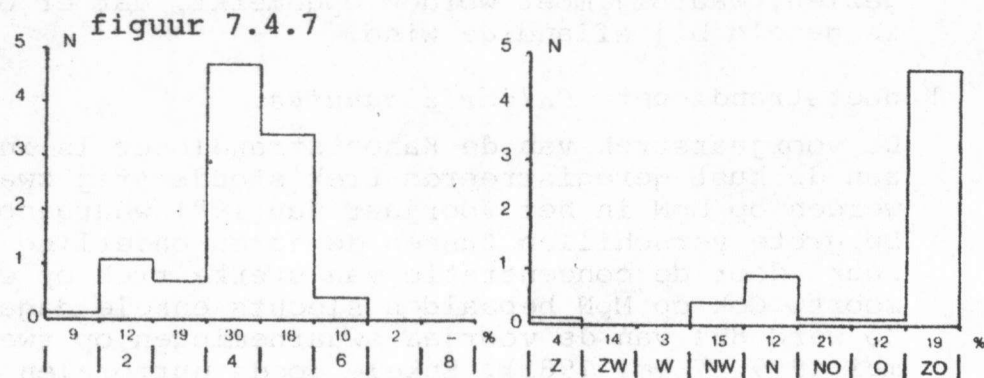
figuur 7.4.5

figuur 7.4.7

figuur 7.4.6

figuur 7.4.8

figuur 7.4.5. Seizoenpatroon van de Kanoet (*Calidris canutus*) op basis van uurgemiddelden, MpN 1978-81.

figure 7.4.5. Seasonal pattern of Knot based on hourly averages, MpN 1978-81.

figuur 7.4.6. Seizoenpatroon van de Kanoet op basis van presentie (%), MpN 1978-81.

figure 7.4.6. Seasonal pattern of Knot based on presence (%), MpN 1978-81.

figuur 7.4.7. Dagritme van de Kanoet op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.4.7. Diurnal rhythm of Knot based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

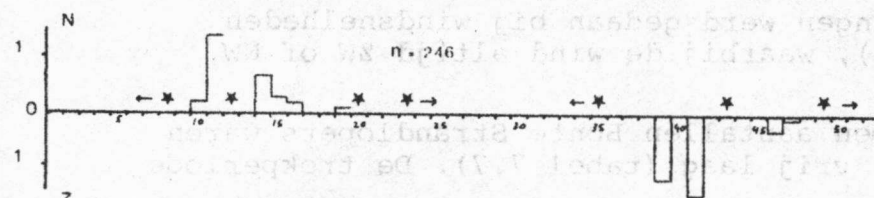
figuur 7.4.8. Het voorkomen van de Kanoet in relatie met windsnelheid (B) en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.4.8. Occurrence of Knot in relation to windspeed (Beauforts) and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

		Zuid-Holl+IJm.	Noord-Holl.	Wadden	Meetpost
voorjaren	1978	16.2	48.2	?	0.2
(mei)	1979	6.0	1.4	1.8	2.4
	1980	32.7	78.9	2.6	?
	1981	3.3	41.1	2.0	6.1

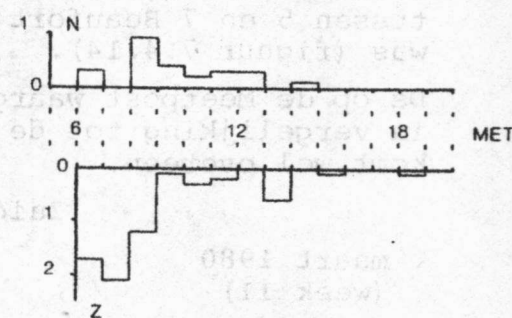
tabel 7.6. Vergelijking van de uurgemiddelden voor de Kanoet (*Calidris canutus*) aan de kust en op MpN.

table 7.6. Comparison of average numbers per hour of Knot at coastal sites and at MpN (May, 1978-81).

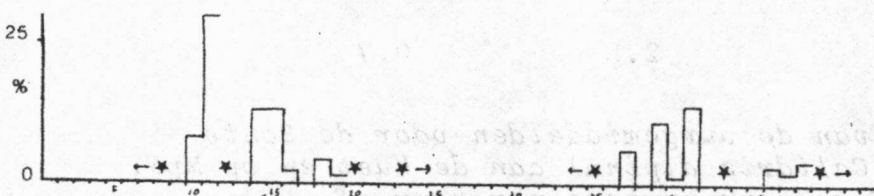

figuur 7.4.9

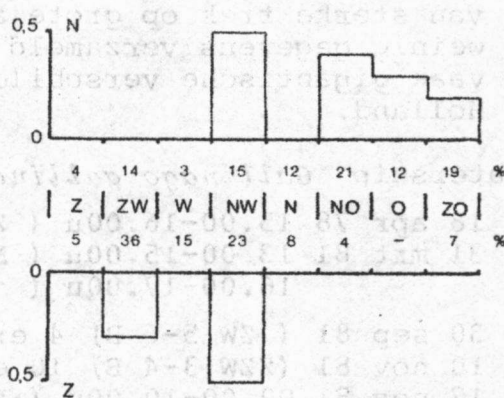
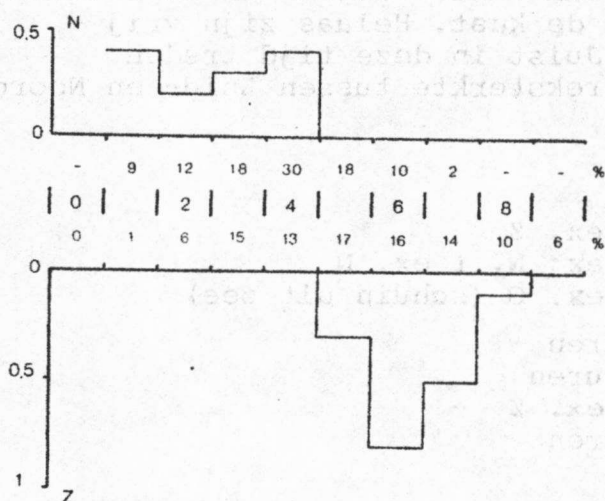
| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

figuur 7.4.11 & 12

figuur 7.4.10

figuur 7.4.13 (boven) & 14 (onder)

figuur 7.4.9 Seizoenpatroon van Bontje (*Calidris alpina*) op basis van uurgemiddelden, MpN 1978-81

figure 7.4.9 Seasonal pattern of Dunlin based on hourly averages, MpN 1978-81.

figuur 7.4.10 Seizoenpatroon van Bontje op basis van presentie (%) MpN 1978-81.

figure 7.4.10 Seasonal pattern of Dunlin based on presence (%), MpN 1978-81.

figuur 7.4.11 Dagritme van Bontje op basis van uurgemiddelden, voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.4.11 Diurnal rhythm of Dunlin based on hourly averages, spring, MpN 1978-81.

figuur 7.4.12 Hetzelfde voor het najaar

figure 7.4.12 The same for autumn

figuur 7.4.13 Voorkomen van Bontje in relatie met windsnelheid (B) en windrichting, in het voorjaar, op basis van uurgemiddelden, MpN 1978-81.

figure 7.4.13 Occurrence of Dunlin in relation to windspeed (Beauforts) and direction of wind, in spring, based on hourly averages, MpN 1978-81.

figuur 7.4.14 Hetzelfde voor het najaar.

figure 7.4.14 The same for autumn.

deel van de najaarswaarnemingen werd gedaan bij windsnelheden tussen 5 en 7 Beaufort (97%), waarbij de wind altijd ZW of NW was (figuur 7.4.14).

De op de Meetpost waargenomen aantallen Bonte Strandlopers waren in vergelijking tot de kust vrij laag (tabel 7.7). De trekperiode komt wel overeen.

	Zuid-Holl+IJM	Noord-Holl	Meetpost
maart 1980 (week 11)	5.0	40.0	1.5
april 1981 (week 14)	3.5	2.5	0.7

tabel 7.7 Vergelijking van de uurgemiddelden voor de Bonte Strandloper (*Calidris alpina*) aan de kust en op MpN.
table 7.7 Comparison of average numbers per hour of Dunlin at coastal sites and at MpN.

Er zijn op MpN geen aanwijzingen verzameld die wijzen in de richting van sterke trek op grote afstand uit de kust. Helaas zijn vrij weinig gegevens verzameld in maart. Juist in deze tijd treden vaak gigantische verschillen op in treksterkte tussen Zuid- en Noord-Holland.

Watersnip *Gallinago gallinago*

18 apr 78 15.00-16.00u (ZO 2 B) 1 ex. Z
31 mrt 81 13.00-15.00u (NO 3-4B) 4 ex. N, 1 ex. N
16.00-17.00u (O 3-4B) 8 ex. O (schuin uit zee)
30 sep 81 (ZW 5-6 B) 4 ex. Z in 2 uren
10 nov 81 (ZZW 3-4 B) 10 ex. Z in 3 uren
17 nov 81 09.00-10.00u (ZW 5 B) 1 ex. Z
20 nov 81 (ZW 8-9 B) 6 ex. Z in 2 uren

Houtsnip *Scolopax rusticola*

15 nov 79 11.00-12.00u (ZW 6 B) 1 ex. Z
13.00-14.00u (ZW 8 B) 1 ex. Z
20 nov 81 08.30-09.30u (ZW 8 B) 1 ex. Z

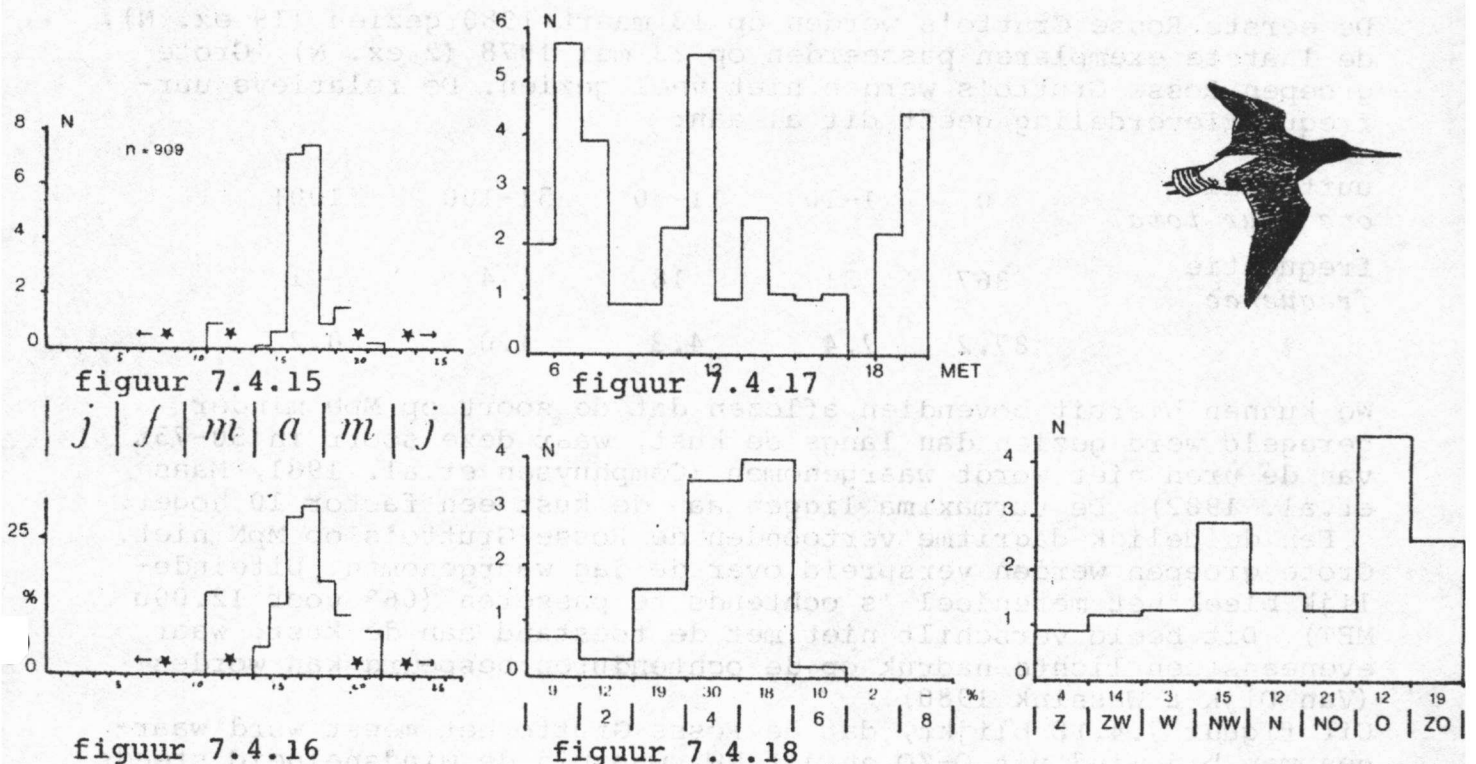
Grutto *Limosa limosa*

04 mrt 80 09.00-10.00u (NW 5 B) 1 ex. N
05 mrt 80 16.00-17.00u (Z 6 B) 1 ex. N
11 mrt 80 10.00-11.00u (ZO 1 B) 1 ex. N
31 mrt 81 17.00-18.00u (NO 3 B) 1 ex. N
06 apr 81 11.00-12.00u (NO 3 B) 1 ex. N
07 apr 81 06.00-07.00u (ZO 2 B) 6 ex. N
08.00-09.00u (ZO 2 B) 3 ex. N
08 apr 81 14.00-16.00u (NO 1-2B) 1 ex. O, 1 ex. N
13 apr 81 16.00-17.00u (NO 5 B) 1 ex. N

Rosse Grutto *Limosa lapponica*

De Rosse Grutto is de enige steltlopersoort die in het voorjaar op MpN regelmatig werd waargenomen. De grootste aantallen werden eind april vastgesteld (figuur 7.4.15). Ook de presentie was in deze tijd het grootst (figuur 7.4.16). De Rosse Grutto werd ieder jaar waargenomen, maar in 1980 bleef het aantal zeer beperkt door de vroege waarnemingsperiode. De sterkste trek werd gezien op 25 april 1978 (184 N in 4 uren) en op 22 april 1981 (140 N in 11 uren).

Limosa lapponica

figuur 7.4.15. Seizoenpatroon van de Rosse Grutto (*Limosa lapponica*) op basis van uurgemiddelden, MpN 1978-81.

figure 7.4.15. Seasonal pattern of Bar-tailed Godwit based on hourly averages, MpN 1978-81.

figuur 7.4.16. Seizoenpatroon van de Rosse Grutto op basis van presentie (%), MpN 1978-81.

figure 7.4.16. Seasonal pattern of Bar-tailed Godwit based on precence (%), MpN 1978-81.

figuur 7.4.17. Dagritme van de Rosse Grutto op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.4.17. Diurnal rhythm of Bar-tailed Godwit based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

figuur 7.4.18. Het voorkomen van de Rosse Grutto in relatie met windsnelheid (B) en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-81.

figure 7.4.18. Occurrence of Bar-tailed Godwit in relation to windspeed (Beauforts) and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN 1978-81.

De eerste Rosse Grutto's werden op 13 maart 1980 gezien (19 ex. N), de laatste exemplaren passeerden op 23 mei 1978 (2 ex. N). Grote groepen Rosse Grutto's werden niet veel gezien. De relatieve uur-frequentieverdeling geeft dit al aan:

uurtotaal <i>one hour total</i>	0	1-10	11-50	51-100	100+
frequentie <i>frequency</i>	367	31	18	4	1
%	87.2	7.4	4.3	1.0	0.2

We kunnen hieruit bovendien aflezen dat de soort op MpN minder geregeld werd gezien dan langs de kust, waar deze soort in 50-75% van de uren niet wordt waargenomen (Camphuysen et.al. 1981, Maas et.al. 1982). De uurmaxima liggen aan de kust een factor 10 hoger.

Een duidelijk dagritme vertoonden de Rosse Grutto's op MpN niet. Grote groepen werden verspreid over de dag waargenomen. Uiteindelijk bleek het merendeel 's ochtends te passeren (66% voor 12.00u MET). Dit beeld verschilt niet met de toestand aan de kust, waar eveneens een lichte nadruk op de ochtenduren bespeurd kan worden (Van Dijk & Wassink 1980).

Uit figuur 7.4.18 blijkt, dat de Rosse Grutto het meest werd waargenomen bij wind uit O-ZO en uit NW, waarbij de windsnelheid steeds 3-5 B bedroeg. Aan de kust worden grote aantallen Rosse Grutto's vooral waargenomen bij wind uit NW tot O (archief CvZ.).

Het trekpatroon van de Rosse Grutto bij MpN verschilt niet of nauwelijks van dat aan de kust, maar de trekintensiteit is veel lager. In tabel 7.8 komt bovendien naar voren, dat de verschillen van jaar tot jaar op MpN veel kleiner zijn.

half apr- half mei (week 15-20)		Zuid-Holl	Noord-Holl	Wadden	Meetpost
	1978	10.0	27.3	2.7	4.0
	1979	29.2	18.4	3.2	3.2
	1980	73.9	157.3	24.3	?
	1981	47.3	27.7	7.7	3.5

tabel 7.8 Vergelijking van de uurgemiddelden vobr de Rosse Grutto (Limosa lapponica) aan de kust en op MpN.

table 7.8 Comparison of average numbers per hour of Bar-tailed Godwit at coastal sites and at MpN.

Regenwulp *Numenius phaeopus*

De Regenwulp werd voornamelijk waargenomen in de periode eind april-begin mei (week 16-19), maar de aantallen waren klein. Van alle Regenwulpen werd 76% in de beide volgende uren gezien:

21 apr 81 18.30-19.30 (N 5 B) 105 ex. N
22 apr 81 18.15-19.15 (NW 4 B) 85 ex. N

Opvallend hoog zijn deze beide uurtotalen wel, aan de kust worden zelden zulke uurtotalen geregistreerd. In de jaren 1978-81 werd aan de kust slechts éénmaal een uurtotaal groter dan 100 Regenwulpen bereikt (25 apr 81, 116 ex. N, Scheveningen ZH).

Wulp *Numenius arquata*

Van deze soort kwamen in het voorjaar de meeste meldingen uit april (32 ex.), in maart en mei was deze soort schaarser (resp. 9 en 14

ex.). In het najaar werd de Wulp waargenomen in september (5), oktober (2) en november (3 ex.).

Dat er in het voorjaar zo weinig Wulpen werden gezien kan deels worden toegeschreven aan de waarnemingsperiodes (de Wulp trekt voornamelijk in de periode van half-eind maart door. Op MpN is er slechts één week waargenomen in deze periode (1981).

Van de tweede (kleinere) trekperiode die aan de kust vaak wordt geregistreerd rond half april is op de Meetpost weinig gezien, al is het april-totaal het hoogst.

Tureluur *Tringa totanus*

De Tureluur werd alleen in het voorjaar van 1981 waargenomen, en dan nog in slechts 9 uren. De beste dag was 7 mei 1981, met 55.ex. N in 3 uren (namiddag, ZO 4-5 B). Bij Scheveningen werden deze dag 348 Tureluurs waargenomen (in 4 uren).

Groenpootruiter *Tringa nebularia*

19 apr 78 13.00-14.00u (Z 4 B) 2 ex. N
23 mei 78 05.00-06.00u (NW 5 B) 1 ex. N
 10.00-11.00u (N 6 B) 4 ex. N
24 apr 81 13.00-14.00u (ZO 5 B) 1 ex. N

Witgatje *Tringa ochropus*

14 apr 81 09.00-10.00u (O 4 B) 2 ex. O

Oeverloper *Actitis hypoleucos*

11 sep 79 07.00-08.00u (W 3 B) 1 ex. N (van ter plaatse)

Steenloper *Arenaria interpres*

11 mei 78 08.00-09.00u (N 1 B) 2 ex. N
07 mei 81 07.00-08.00u (ZO 3 B) 1 ex. Z
08 mei 81 09.00-10.00u (ZO 3 B) 1 ex. Z
04 sep 79 12.00-13.00u (W 4 B) 1 ex. Z

Rosse Franjepoot *Phalaropus fulicarius*

14 nov 78 09.00-10.00u (ZW 7 B) 1 wkl. Z

8. Summary

This is the second report on results of seabird observations, obtained at the offshore platform "Meetpost Noordwijk" (further MpN) from 1978 through 1981. The report deals with Geese and Ducks (7.1), Raptors (7.2), Rails (7.3) and Waders (7.4). For a detailed explanation of diagrams and tables, see report no. 1.

(7. Species accounts)

The total number of birds (Anatidae-Scolopacidae) is presented in table 7.1 (page 47). Section 7.1 through 7.4 are the species accounts, and these can be summarized as follows (the summary only deals with birds discussed in detail):

Brent *Branta bernicla* was seen both in spring and autumn regularly. In spring the majority was recorded in March (figure 7.1.1). As the platform was manned in 1980 only in this month, comparison of the results of several years is not possible. The numbers of Brents observed were slightly smaller compared to the mainland coast of Zuid-Holland. At the coast of Noord-Holland the Brent was much more common (table 7.2). Spring-migrants were seen to arrive from the seaside, heading in the direction of the mainland coast. Small numbers were seen in autumn, a majority in November (85%).

The Common Scoter *Melanitta nigra* was by far the most abundant duck-species during observations at MpN. Massive springmigration was recorded in April 1978 and April 1981. All but very few heading north in this period (98.9% northbound). Simultaneous seawatches are shown in table 7.3 (page 53). We can see large numbers heading north at MpN and at Hondsbossche Zeewering (Hbz., Noord-Holland) some days, with comparatively small numbers at the sites on the mainland coast of Zuid-Holland (Scheveningen (Sch) and Noordwijk (N'w)). In contrast, large numbers flying in a southerly direction at Hbz. were not recorded at MpN nor at the mainland sites of Zuid-Holland. The Common Scoter was recorded in autumn regularly, but in smaller numbers.

Any regular migration of Velvet Scoter *Melanitta fusca* was only seen in April. Large flocks were observed in April 1978 and 1981, all heading north. The Velvet Scoter was more numerous at MpN as it normally is at the sites at the mainland coast of Zuid-Holland, suggesting offshore migration on this latitude along the Dutch coast (a fast majority 10 km from the beach). The Velvet Scoter was rather scarce in autumn.

Red-breasted Mergansers *Mergus serrator* were seen in spring and autumn in small numbers. This species is more numerous at the mainland sites, both in spring and autumn.

There was some springmigration observed of waders, but the numbers were low compared to the numbers observed at the mainland coast. This may partly be due to the irregular manning of the platform as heavy movements are normally seen at very few days.

Some migration of Grey Plover *Pluvialis squatarola* was recorded in april and may, in very small numbers, especially when the wind was blowing from easterly directions (NW-SE, figure 7.4.4). The greater part of the Knots *Calidris canutus* was seen during the first week of May. May 1981 showed, on average, more Knots at MpN than along the mainland coast of Zuid-Holland (table 7.6). Dunlins were seen both in spring and autumn more or less regularly, but again in small numbers compared to the data of the mainland sites. Some migration was recorded in March through April and September through October. With the Bar-tailed Godwit *Limosa lapponica* we're discussing the most numerous wader in spring with 909 birds counted

The greater part was observed in April. The numbers were again small when compared with coastal observations. Finally, some remarkable large flocks of Whimbrels *Numenius phaeopus* were observed at MpN. With only one hour showing more than 100 Whimbrels along the mainland coast (Scheveningen, 25th April 1981, 116 N), the one hour totals of MpN from 21st April 1981 (105) and 22nd April 1981 (85) are rather good.

9. Referenties.

- Camphuysen, C.J. 1979. De trek over zee gedurende de eerste helft van 1978. Gestencilde publ. CvZ, verslag nr. 14.
- , F.J. Maas, J.E. den Ouden & H. Schekkerman 1981. De trek over zee gedurende de eerste helft van 1980. Gestencilde publ. CvZ, verslag nr. 19.
- van Dijk, J. & A. Wassink 1980. Het verloop van de zichtbare voorjaarstrek van een aantal steltlopers langs de Hollandse kust. Limosa 53: 109-120.
- Platteeuw, M. 1980. De ruitrek van de Bergeend *Tadorna tadorna* langs de Nederlandse Noordzeekust. Limosa 53: 121-128.
- den Ouden, J.E. & F.J. Maas 1982. De trek over zee gedurende de eerste helft van 1981. Gestencilde publ. CvZ, verslag nr. 21.

10. Errata

verslag nr. 1.

paragraaf 1.5.3: Instituut F.O.N.A. moet zijn WNF

paragraaf 1.3.3: toevoegen K. Woutersen